

METAMORPHOSIS

KIÁLTVÁNY AZ ÁTALAKULÁS SZÍNHÁZÁRÓL 13 PONTBAN

1. A színház **speciális léthelyzet**. Az életből, pontosabban az élet egy megfigyelt szeletének átalakításából jön. Tulajdonképpen arról van szó, hogy a **játszók** (és most értsünk ez alatt mindenkit, aki részt vesz az előadás létrehozásában) **megfigyelnek valamit**, ami körülöttük van, az életet, egy számukra fontos problémát/kérdést. Valami olyasmit, amiről úgy érzik, hogy **beszélgetni** kell róla másokkal. Fontos a probléma **alapos kutatása**, a vizsgálódás: a dolgok mélyére kell leásnunk.

2. A csoport közösen választ egy darabot, mert **a színház közösségi alkotás**. Mindenkinek pontosan ugyanannyi joga van beleszólni a dolgokba. **A rendező** nincs kitüntetett helyzetben. **Feladata a „fölvázolás”** (levágni a vadhajtásokat, visszarángatni társait a földre, összefogni, megszervezni az alkotófolyamatot, próbát vezetni, kérdezni, lehetséges válaszokat adni, figyelni a mű megszületését).

3. A csoport a darab kiválasztása után elkészíti a játékot, amely nem más, mint beszélgetés a nézőkkel. A játék egy hosszú monológ, maga **a „kérdés”** (illetve, ha a darab erre lehetőséget ad, egy lehetséges **„válasz”** is).

4. Ez a színház **aktív nézőt kíván**, aki **gondolkodni jön** a színházba. Az ideális az, ha a játék után a nézők maradnak, és, egyfajta „közönségtalálkozó” keretében, beszélgetnek a játszókkal a tárgyalt kérdéstről. A nézők mondják el a saját „válaszaikat”.

5. DE, a nézők csak úgy lesznek fogékonyak, ha a játszók **közel vannak** hozzájuk a szó mindenféle értelmében. Akkor, ha nem „sztárokat” látnak maguk előtt, hanem maguk közül való embereket. Tehát **nincs szükség színpadra**. Ennél nagyobb támadást a színház lényege ellen elképzelni sem lehet. Az emberek nem érzik maguk közül valónak azt, aki távolról, a

színpadról beszél hozzájuk. Tilos kiemelni a játszókat a nézők közül. (Nem teljes értékű megoldás az sem, ha a játszó egy arénaszerűségben vannak, míg a nézők felülről követik az eseményeket. Ugyanis így csak a helyüket cseréljük meg, de az alapvető problémát nem oldjuk meg.) Nem szabad színpadot és nézőteret elválasztani egymástól.

6. Játssók és nézők legyenek egy térben, amit **játéktérnek** nevezünk. Ez a játéktér vagy koncentrált vagy dekoncentrált.

7. **A koncentrált játéktér:** a játék egy meghatározott területre koncentrálódik. Nézők és játszó pozíciója viszonylag végig rögzített. Ez kamaradarabok előadásánál használt tér. A nézők azáltal vonódnak be, hogy közel vannak.

8. **A dekoncentrált játéktér:** a játék dinamikusan zajlik nagyobb területen. Ebben az esetben a nézőknek igenis erőfeszítéseket kell tenniük, ha látni akarják az eseményeket. A játszó mozognak, a néző követik őket. Nincs rögzített hely. Elhagyott gyárakban, szabad téren előadott látványosabb, nagyobb tömeget igénylő darabok. A nézők bevonódnak a játékba, mert önmaguk is játszókká válnak.

9. **Közelség és Átalakulás:** a nézők belépnek a játéktérbe. A játszó velük érkeznek, velük együtt foglalják el a helyüket. Várakozással telik el egy kis idő... ekkor a játszó felkelnek, kimennek középre és elkezdik a játékot. Hogy ne tűnjön fel, hogy ők játszó, amíg a néző között ülnek, hétköznapi ruhát kell viselniük. (Középen lehetőség van persze ruhacserére, valamilyen jelmez felöltésére. DE, a jelmez és a díszlet elvonják a nézők figyelmét, ezekkel óvatosan kell bánni. Dekoncentrált játéktérben sokkal jobban ki lehet használni a jelmez, díszlet adta lehetőségeket: ott inkább látványos előadások zajlanak. Ne hagyjuk figyelmen kívül azt sem, hogy koncentrált játéktérbe nem lehet túl sok díszletet besúfolni (például magas szekrényeket, stb.), mert attól nem látnak a nézők. Itt tehát visszaköszön a színház **stilizációs** hagyománya: a díszletek, a jelmezek inkább csak jelzészserűek.)

10. Ahhoz, hogy a néző közel érezze magát a játékosokhoz, a játéktérben zajló dolgoknak igaznak kell lenniük. Itt nem arról van szó, hogy eljátsszuk a szerepet, hanem, hogy **azzá válunk**. Kötelező a maximális beleélés. A próbafolyamat az **átalakulás** folyamata. A játékosoknak mindent tudniuk kell magukról. Kell a kimerítő **kutatómunka**.

11. Ha a jelmez és a díszlet jelentősége lecsökken, akkor az egyetlen dolog, amire a színház (koncentrált játéktérben) alapulhat: **a játékos**. Hihetetlenül erős színészi jelenlét kell, minden ezen áll vagy bukik. Ha a játékosok nem képesek a nézőket totálisan bevonni, elvesztünk.

12. Ebben a színházban tehát **ún. kritikai művészetfelfogásról** van szó. Az elefántcsonttoronyba zárkózásnak, a közönségtől elforduló magatartásnak nincs haszna. Az alkotók feladata a társadalom összetartása. Emberek közösségét egyetlen módon lehet összetartani: ha közös gondolkodásra, beszélgetésre, elmélkedésre, a valósággal való szembenézésre rávesszük őket. A művésznek mindig a valóságból kell kiindulnia: távolról szemlélődve meg kell figyelnie a dolgokat. Benyomásai és a látottak alapján készítse el a műalkotást. Művében vessen fel egy problémát, és közölje saját álláspontját a problémáról. Egy lényeg van: reakció, válasz kiprovokálása a közönség részéről. Együtt a közönség és a művész próbálják körbejárni a műben felvetett problémát, beszélgessenek róla, ütköztessék a véleményüket, gondolkozzanak közösen. Ez az egyetlen módja bármiféle emberközösség egyben tartásának.

13. Teljes szívvel, **odaadással** végzett alkotómunkáról van tehát szó. A nehézségeknek azonban nem szabad a kész játékban látszania. Az legyen könnyed, oldott, hiszen nem más, mint... **JÁTÉK**.